Kürt-szó

A Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola és a Zenekultúra Támogatásáért Alapítvány lapja 2021. május – 30. szám

Múlt, jelen, jövő

Kedves Olvasóink!

Furcsa ez a tavasz, szeszélyesebb a kelleténél, változatos az időjárás, fázunk, aztán kimelegszünk, de bizakodásra ad okot, amikor a virágba borult tereket, kerteket látjuk. Így vagyunk mi is, reménykedünk, hogy az életünkben a tanítás, tanulás kedvező változással bír, a hullámzás csitul, és együtt leszünk végre úgy, mint rég.

Idei számunk tartalmát tekintve múltat idéz, hiszen zeneszerzőkre, orgonistára és zongoraművészre is emlékezünk. Itt a közelmúlt, a digitális oktatás, az ehhez kapcsolódó infokommunikációs eszközök használata. Jelen vannak a díjak, elismerések, amelyek a múltban történtekre épülnek és fényesítik a jövőt, s amelyek ünnepségek híján csöndben, szinte szemérmesen kerültek a munkájukat elismert pedagógusokhoz. Jövőbe vetett hitünket jelzi iskolánk diákönkormányzatának megújulásra való törekvése, a 2022-ben megrendezésre kerülő országos zongoraverseny beharangozója, a kamaszoknak szóló könyvajánló és egy szívet-lelket melengető visszaemlékezés volt diákunk tollából, akinek gondolatait olvasva – bízunk benne – talán több szülő és gyermek szoros kapcsolatba fog kerülni iskolánkkal. Ezen egységet tekintve született meg friss, színes kiadványunk, melyhez szívből kívánok kellemes kikapcsolódást, elmélyülést. A szerzők derűvel, optimistán alkottak, fogadja az írásaikat mindenki hasonló jó érzéssel, s amennyiben inspirációt szolgál iskolaújságunk tartalma, senki ne habozzon, szeretettel várjuk szülő, tanuló, kolléga bejelentkezését, miszerint: *Írtam egy verset, írtam egy cikket, papírra vetettem a zenéhez fűződő gondolataimat, ugye megjelentetjük a következő tanévi Kürt-szóban?*

Örömmel!

Szabó Tünde Júlia
intézményvezető-helyettes,
az újság szerkesztője

Kottaújdonságok billentyűsöknek

2021. január 14-én két új kiadványra *Az első zongoraleckék* és *A zongorakotta* című kottákra hívtam fel kollégáim figyelmét. Mindkét kiadvány szerzője Magda Róbert, budaörsi zongoratanár.

A zongorakotta megírására az indította a szerzőt, hogy a szolfézs órákon tapasztalata szerint csak érintőlegesen foglalkoznak olyan gyakorlatokkal, melyekre a zongora tanszakos gyerekeknek szüksége lenne, például a basszuskulcs olvasását elősegítő készségszintű gyakorlatok. A hangszeres órákon hamarabb találkoznak bizonyos ritmusképletekkel, ez a kotta ezeken a területeken is segítséget ad.

Három fejezetből áll:

1. kottaolvasás
2. ritmusgyakorlatok
3. blattolás

A tanulókat két csoportra oszthatjuk: hangszeres tanulmányaikat most kezdő, illetve néhány éve már tanuló növendékekre. A már több éve tanuló gyerekeknél szintfelmérést végezhetünk: minden lecke 12. záró feladatát végezze el, amelyik nem elfogadható, annak a leckének az elejére kell menni és onnan gyakorolni, amíg folyamatos és hibátlan nem lesz.

Ha a kottaolvasás nem készségszintű, nagymértékben megnehezíti, lelassítja a tanulást. Egyenként kell böngészni és számolgatni a hangokat. A lassú haladásnak mindenképpen ez áll a hátterében.

Úgy gondoltam, hogy a gyakorlatokat hitelesebb, ha egy növendékem fogja bemutatni. Duliczki Dóra szívesen vállalta ezt a feladatot.

A kottaolvasási gyakorlatok 5 leckéből, leckénként 12 gyakorlatból állnak, melyeknek első sora violinkulcs-

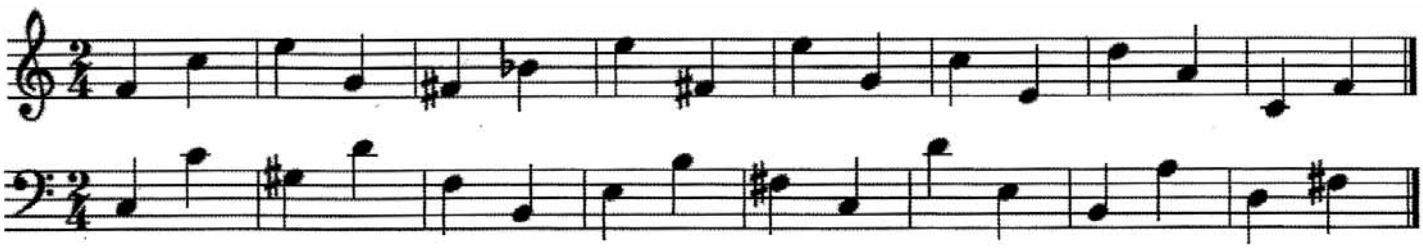

ban, második sora basszuskulcsban van leírva. Először 5 egymás melletti hangon, majd bővül a hangkészlet 8 hangra, megjelennek a pótvonalak és módosított hangok.

A gyakorlat végrehajtásának módja: ABC-vel olvasni hangonként, majd megszólaltatni zongorán. A vizualitás és motorikusság így egységet alkot. Ha már így hibátlan sikerül, áttérhetünk nagyobb egységekben, ütemekben, kétütemben való gondolkodásra.

Ritmusgyakorlatok: Minden órán hármat javasol a szerző. 13 lecke, mindegyikben 12 gyakorlat. Hangos számolással a mérőt szólaltatjuk meg: 2/4-ben egy – két, 3/4-ben egy-két-há', 6/8-ban egyenként – kettőnként, a ritmusértékeket pedig koppintjuk: nyújtott ritmus, szinkópa, triola, negyed- és nyolcad, szünet, stb.

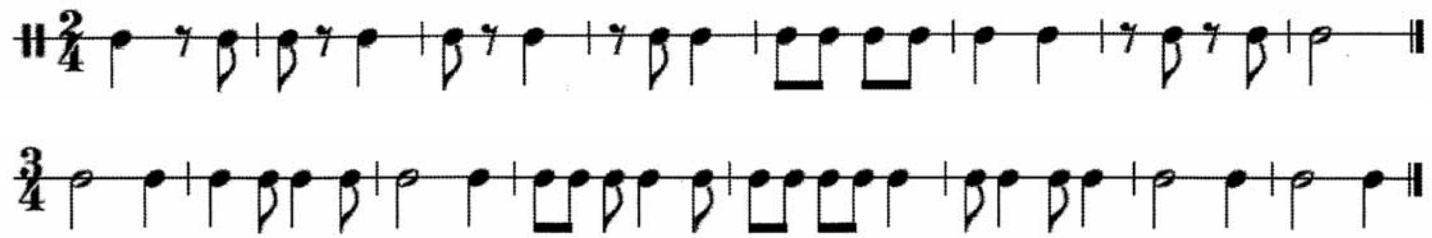

Tapasztalataim szerint a gyerekek nagyon szeretik ezeket a feladatokat, mert érdekesek, izgalmasak. A kevésbé ügyes növendékek ezáltal fejlődnek, szépen, fokozatosan haladnak, ismételni lehet azokat a feladatokat, melyek már biztosan sikerülnek, az ügyeseknek pedig sikerélményük van, várják az egyre nehezedő kihívásokat.

Blattolási gyakorlatok: Minden órán egyet ajánlatos, fontos, hogy az órákon erre is időt szánjunk. Klasszikus példám, amit szoktam mondani: *Úgy kell tudni kottát olvasni, hogy ha megkérnek, például egyetemen, hogy kísérj le valakit zongorán, ne ess kétségbe, hanem egy könnyebb kíséretet rögtön és egy nehezebbet pedig átlátva, a fontos helyeket bejátszva tudj lapról játszani, azaz blattolni.*

40 gyakorlat található a kottában. Először külön kezes, majd váltott kezes, végül kétkezes feladatok. Ha ezek elfogytak, a tanárok gyűjthetnek, vagy írhatnak újabb kis gyakorlatokat.

***

Új alternatívát jelenthet a kezdők tanításában *Az első zongoraleckék* c. kotta. A kisgyerekeknek nagy nehézséget jelent a többirányú koncentráció, a hangmagasság, ritmus, billentésmódok, ujjrend, frazeálásra való figyelés. Egyszerre 3-4 gyakorlattal foglalkozzunk, így változatos lesz a növendék számára. 75 fokozatosan nehezedő kis darabot tartalmaz a kötet. Akkor tekinthetők megtanultnak a gyakorlatok, ha azt folyamatosan hibátlanul, külső segítség nélkül el tudják játszani.

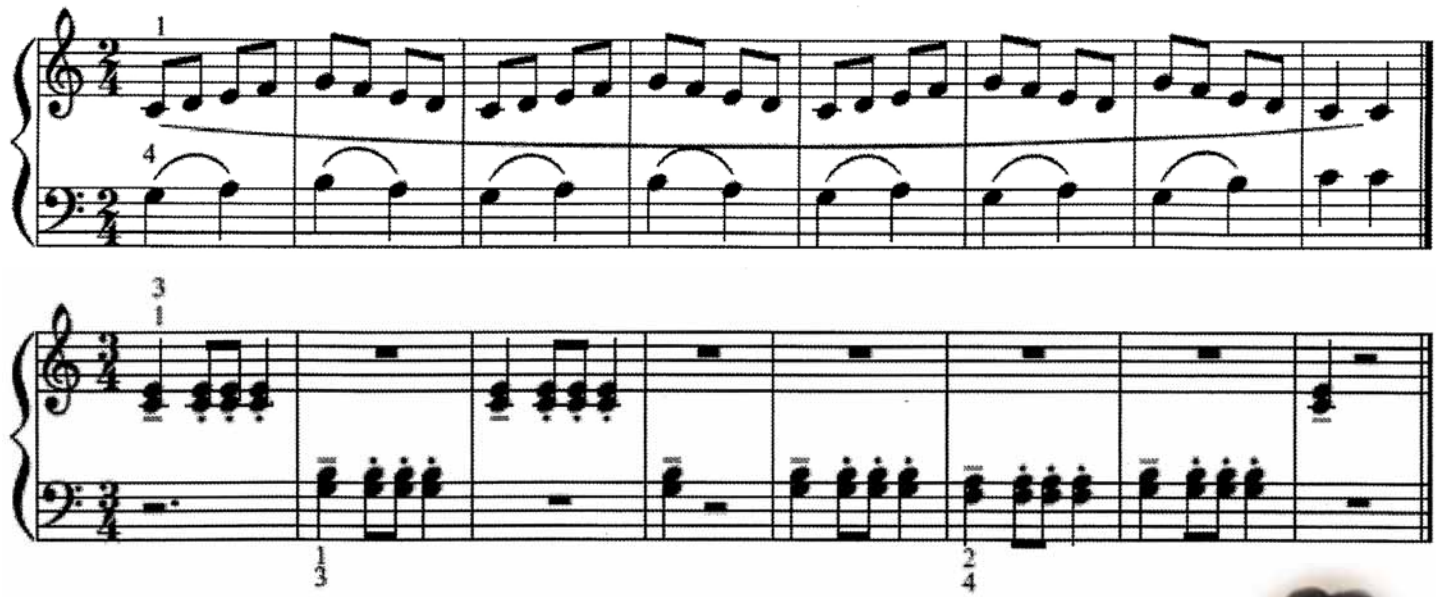

Különféle billentésmódok szerepelnek: legato, tenuto, staccato. A külön kezes játéktól fokozatosan jut el a két kéz függetlenítéséig.

A két kottát rendszeresen használom tanári munkámhoz, a gyerekek már tudják, hogy az órák ezekkel a gyakorlatokkal kezdődnek. Látszik ennek a hatása, a fejlődés. Minden kedves kollégámnak csak ajánlani tudom!

Pólikné Smid Ildikó zongoratanár, mesterpedagógus

A DALLAM SZÜLETÉSE

Gonda Zoltán debreceni képzőművész az idei tanévben festményt ajándékozott intézményüknek, melyet nagy örömmel fogadtunk, így a 2017-ben készült „A dallam születése” című olajfestmény iskolánk emeleti közösségi terében kapott otthont.

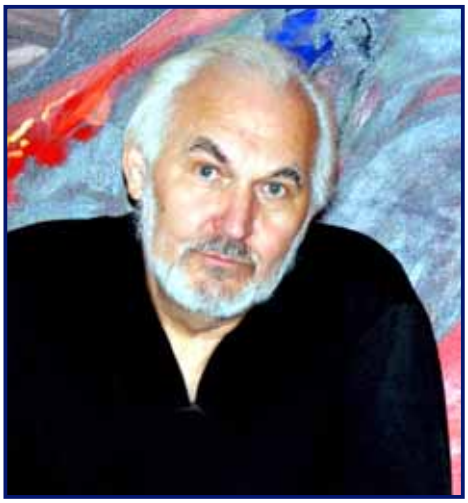

A Holló László díjas debreceni képzőművész Nyíregyháza város szülötte. Gonda Zoltán számos nívódíjjal, országos pályázatokon elért komoly elismerésekkel, a Vajai Nemzetközi Művésztelep első díjával, a lengyelországi Nemzetközi Triennálé különdíjával büszkélkedhet.

Az alkotó Szabolcs megyét mindig otthonának érezte. Az évek múlásával egyre többet jár azon a vidéken, ahol az élete elkezdődött.

Gonda Zoltán így emlékszik gyermekkorára: „Kis gyerekként Nyíregyházáról a háború miatt Kisvárdára költöztünk és az általános iskolát ott kezdtem el. 1954-ben Debrecenben települt le a családunk és a Déri Múzeum lett a második otthonom. Vágyat éreztem arra, hogy én is kipróbáljam magamat a művészetben. Beiratkoztam a Képzőművészeti Szabad Iskolába, ahol kiváló tanárok tanítottak látni, érezni és a szakma alapismeretire.”

Gimnáziumi és egyetemi éveiről így vall: „A Tóth Árpád Gimnáziumban művészettörténész tanárom nagy segítséget jelentett az indulásnál. Dr. Tóth Ervin szépen hegedült is, így sokszor hallottam őt a hangszerén játszani. Elmondta, hogy minden művészet érzelmeket vált ki a hallgatóból, nézőből és olvasóból. Érzelem nélkül nem lehet alkotni. Több neves művész tanított a rajzolásra, komponálásra és a színek használatára. Ott éreztem rá a grafika és a festészet szépségére. Elvégeztem az egyetemet, s szereztem bölcsész diplomát, de a vágyaim más pályát jelöltek ki számomra.”

Jelenleg festő és grafikus művészként él. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, az Ajtósi Dűrer Grafikusművészek Egyesületének valamint a Pasztellfestők Országos Egyesületének. Rendszeresen szerepel hazai és külföldi kiállításokon.

Szeret utazni, világot látni, megismerni más embereket. Néhány ország ahol járt: Észak-Korea, Kína, Kuba, Norvégia, Litvánia, Egyiptom, Svédország, Olaszország, Dánia, Izrael, Marokkó, Spanyolország. Gyakran utazik Rómába, mert a külföldi városok közül ez az olasz város a legkedvesebb számára.

A zenével való kapcsolata nem csak a képeken, hanem a mindennapi életben a következőt jelenti a művésznek: „A zene számomra örök élmény! Majd minden alkalommal alkotás közben hallgatok valamit. Az alkotásaim megvalósításában szerepe van egy-egy dallamnak. A világot szeretném saját hangon és módon megmutatni. Nem másolom a látványt, az csak egy mankó számomra, hogy a véleményem el tudjam mondani. Fontos, hogy a néző ráérezzen és az alkotásom a gondolataiban fejeződjenek be. A látvány és az elvont érzelem határán mozognak festményeim, a grafikák már sokkal jobban a látvány erejével hatnak. Úgy fogalmazom meg a saját alkotásaimat, hogy azok »látható zenék«. Mondhatnám majdnem »mindenevő« vagyok, elsősorban az instrumentális zene, ami segít az alkotásban, de a kedvencem az opera. Talán még a prózai színháznál is jobban szeretem.”

Kiállításai hazánkban és külföldön is egyaránt népszerűek. **2021. október 18-án** a Magyar Festészet Napján nyílik tárlata Nyíregyházán a Pál Gyula Teremben, amelyen a címben szereplő festménye is látható lesz. „Szeretek ajándékot adni olyanoknak, akikről tudom, hogy elfogadnak és értékelik a gondolataimat. Szülővárosom számomra nagyon fontos hely és ezt is szeretném kifejezni az ajándékommal, ezért döntöttem úgy a kép jellegét is figyelembe véve, hogy Nyíregyháza egyik zenei intézményében kapjon végleges helyet a festményem.”

Gonda Zoltán a gyerekeknek szánt üzenetét a következőképpen fogalmazta meg: „Nagyon fontos elmondanom a fiataloknak, hogy a sikert nem adják ingyen. Rengeteg munka, lemondás, kudarcélmény és magányos-

ság is jellemzi a kezdő és olykor a már alkotó művész életét. A kezdő lépések nehezek a zenében, a képzőművészetben, vagy az irodalomban is. Aki érzi a belső hangot, az ki fogja bírni ezeket a

megpróbáltatásokat. A jutalom majd egy csodás koncert sikere, vagy egy kiállítás nézőinek okozott öröme lehet. Számomra mégis az igazi öröm, ha az alkotásom olyan környezetbe kerül, ahol értékelik és talán elfogadása után szeretik is. Remélem ez örömöt jelent majd mindenki számára."

(A fotókat Gonda Zoltán bocsájtotta rendelkezésünkre: A dallam születése c. festmény, arckép, műterem részlet.)

Szabó Tünde Júlia

Élő interakció, avagy interaktív panel az oktatásban

„Szilánkos mennyország,
folyékony torz tükör.
Szentjánosbogarak
fényében tündököl.
Mi az?"
(Képernyő.)

In medias res kezdéssel azonnal egy társadalmi dilemmába csöppentünk, amelyre talán a Quimby majd a Csík zenekar feldolgozásában megszületett híres sláger szövegéből, Agócs Gergely népzenekutató által készített találós kérdés ad választ. E kis írást most be is fejezhetném, és e gondolatébresztő felvetést követően néhány hét múlva egy kerekasztal beszélgetésre hívhatnám az olvasót. Azonban saját kíváncsiságom, tapasztalataim, gondalataim, érzelmeim további okfejtésre serkentenek.

Univerzumunk minden zugát rohamléptékkel fejlődve behálózták a technika különleges vívmányai, az internet adta sokrétű lehetőségek. Ezáltal a társadalom különféle szegmensein információk sokasága, szolgáltatások megszámlálhatatlan tárháza érkezett el irodáinkba, tantermeinkbe, otthonainkba. Folyton a mobiltelefonjainkat bámuljuk. Ezzel nem vagyunk egyedül. A közösségi hálók őrjítő vonzerejét ma már nem hibaként értékeljük, hanem úgy tekintünk rájuk, mint funkció. Vannak-e veszélyei az információs eszközök térhódításának? Kell-e vészharangot kongatni?

Az oktatás ezen belül a művészetoktatás is felveszi a versenyt és központilag szervezetten, nagy erőket mozgósít a tanítás-tanulás folyamatában a digitális technológiák integrálásáért. Nagy ajándék volt számunkra, hogy zeneiskolánkba az elmúlt évben interaktív panelek érkeztek, amely eszközök megváltoztatták a csoportos órák tartalmainak, így a szolfézs óráknak, zeneirodalom tantárgynak, előadásoknak a tervezését. Egy új világ nyílt meg előttünk, hiszen számos hallásfejlesztő alkalmazás, életnagyságú hangversenyélmény elevenedett meg előttünk, amelyeket tanár és növendék egyaránt szenzációként, örömmel fogadott. Nemcsak a virtuális valóság, az audiovizuális kultúra tanulást segítő áldásaival találkoztunk, hanem csökkent a generációs feszültség a „digitális bevándorlók" (tanár) és a „digitális bennszülöttek" (diák) között. Azonban a világjárvány okozta élethelyzetben, a digitális oktatási rendben egyre inkább felszínre kerül, hogy a diákok valóban nagyon nagy természetességgel kezelnek és használnak bizonyos alkalmazásokat, habár ezek az IKT eszközök nagyon kis szeletét fedik le.

Tipikusan társadalmi életet élnek (pl. Facebook, Instagram, TikTok), játszanak, vagy kommunikálnak. Meglepően keveset használják tanulásra, iskolai feladatokra a digitális eszközöket, alkalmazásokat.

Milyen felelősségteljes ösvényen lehet járnunk a zeneoktatásban, akár egy csoportos órán, amikor a növendékek olyan általános iskolai és gimnáziumi oktatási környezetben nevelkednek, ahol már alig jelenik meg a nagy osztálylétszám miatt az egyéniség, a felelés, az összefüggő összetett mondatokban, választékos nyelvezettel megjelenő szuggesztív kommunikáció, a memoriterek, az énekszó? Ha a most érettségizett diákoktól megkérdeznénk, hogy hány dalt tudnak elénekelni legalább két versszakkal, azt tapasztalnánk, hogy nincsenek ilyen tudás birtokában. Ezt nevezik a jelenkor pedagógiájában kompetenciahiánynak. Az élőszavas kommunikációt felváltja az űrlapok és a prezentációk világa. Milyen arányban használjuk a tanítási órán a digitális csodaszereket? Mindennapi tapasztalataim jelzik, hogy oktatási kultúránk átbillenni látszik a digitális technika felhasználásának a javára. Vagyis a korokon átívelő hagyományos oktatási folyamatok és módszerek kisebbségi viszonyba kerültek az új digitális tartalmakkal szemben.

A nagy kérdés a jövőben, hogy meg tudjuk-e őrizni mentális egészségünket? Ki tudunk-e szabadulni a közösségi hálózatok rabságából? Sikerül-e nekünk nevelő-oktató munkát végző pedagógusoknak a szülőkkel egyetértésben megóvni növendékeinket az elszigetelődéstől, a depressziótól, a „filterezett szelfik" világától? Sikerül-e a tanítási órán megtalálni az értékes, helyes egyensúlyt?

A zeneiskola nem a gyermekek igényeit kielégítő intézmény, hanem az a feladata, hogy átörökítse a nemzeti kul-

túrát. A zenetanításban személyiségfejlesztésről, érzelmi fejlesztésről van szó, nem csak ismeretátadásról, hiszen az embernek nemcsak értelme, hanem lelke is van. Az ilyen jellegű fejlesztésre nem igazán alkalmazhatók a digitális eszközök. Egyáltalán nem mindegy, hogy milyen eszközöket választunk meg, milyen műveken keresztül tanítunk. A digitális technika nem tudja visszaadni az élő hang minőségét varázsát. Hogy miért az élő hagyomány, és miért ezek a művek kerültek be, nem pedig mások? A magyar identitáshoz hozzátartozik, hogy a múltunkból veszünk példákat. A népdal nem kerülhető ki, ezt nem lehet akármire leváltani. Nem lehet kérdés, hogy J. S. Bach gyöngyszemei, kis menüettjei, táncai, prelúdiumai, invenciói vagy „A Karib-tenger kalózai". Ez a magától értetődő kategória.

Ami korokon túli értékeket hordoz, az örökre korszerű marad. Søren Kierkegaard dán filozófus, lutheránus teológus, a 19. század nagy magányos gondolkodója mondta egyszer, hogy aki a korszellemmel köt házasságot, az hamar özvegységre juthat. Hiszen nem minden érték, ami az adott pillanatban korszerűnek tűnik. De a valódi érték, ami tegnap is igaz volt, ma is az és holnap is igaz lesz, az bizony örökre érték marad. Csakis ezek az értékek adhatják nekünk az eligazodási pontokat a világban.

A valódi értékek megteremtik a jogos igényt arra, hogy megerősítsék a tanár pozícióját, és szakmai szabadságot biztosítva létrehozzunk egy egészséges egyensúlyt az informatikai eszközök használatában. Diákokkal beszélgetve sokszor tapasztaltam, hogy kifejezetten értékelik, ha mesélek nekik, ha történeteket veszek elő, ha én magyarázok. Miért is? Növendékeink, mint a modernizációs folyamat szereplői kiüresednek az érzelemszegény digitális élettérben. Éheznek arra, hogy hozzájuk szóljunk, velük foglalkozzunk, elismerjük őket. A frontális munka tehát leértékelődött, pedig sok esetben életszerű és kiváló múltbeli tapasztalatokból táplálkozik az a tanári személyiség, akire fel lehet nézni, aki jól tudja a szakmát, akit jó hallgatni, mert választékosan, összetett mondatokban hitelesen szólítja meg szeretett tanítványait. Ez sokkal több, mint a „digitális varázslat". Így elérkezünk híres írónk Németh László korokon átívelő gondolataihoz: „Az, hogy az iskola – és benne a tanár – milyen volt, csak jó tíz évvel az iskola elvégzése után kezd kiderülni. A tanár nem is tudja – fogalma sincs –, hogy mikor hat igazán a növendékre, egy gesztussal, egy szóval, odavetett tréfás félmondattal."

Az iskolának feladata az, hogy a személyiség fejlesztése közösségek építésén keresztül is megvalósuljon. Ehhez redukálni kell a képernyők, e „folyékony torz tükrök" használatát. Különféle iskolai kampányprogramokkal fel kell hívni a szülők és gyermekek figyelmét arra, hogy kevesebbet nézzenek televíziót, „dobják el az okos eszközöket", ne bűvöljék a számítógépet, „iktassák ki a szilánkos mennyországokat", és e helyett próbáljanak beszélgetni egymással. Ha elmúlik a világjárvány, akkor találkozni fizikailag, szemtől szembe, *face to face,* nem az arcról elnevezett digitális hálózatokon keresztül.

Agócs Gergely szavaival élve: „Ne temessük arcainkat a különféle képernyők delejes mezőibe, hanem próbáljunk meg a másik arcába nézve beszélgetni…"

Lehetetlen vállalkozás?

Tirpák Ferenc zeneismeret-, népzene tanár

Cziffra György Emlékév 2021-ben

„Csak az árnyékból a fénybe való átmenet korszakában éreztem, hogy valóban élek, és szabad vagyok, olyankor amikor sötét börtönéből kiröppenhetett a tűzmadár." – Cziffra György: Ágyúk és virágok (1983)

Neve az elmúlt években kezdett csak visszatérni, vagyis inkább megjelenni a hazai köztudatban. 2021-ben Magyarországon hivatalosan emlékév keretében ünnepeljük Cziffra György világhírű magyar zongoraművész születésének 100. évfordulóját, amit az UNESCO nemzetközi szervezete is felvett a közösen ünnepelt évfordulók sorába: a sorozat fókuszában azok a városok állnak, ahol a művész maga is fellépett, így többek között London, Párizs, Nizza, Passau, Stuttgart és New York. A programban olyan világhírű művészek szerepelnek, mint például Boris Berezovsky, Martha Argerich, Mikko Franck, és az Orchestre Philharmonique de Radio France, akik Eötvös Péter zongoraversenyét mutatják be.

A világhírű zeneszerző Cziffra György tiszteletére komponálta első zongoraversenyét, Cziffra Psodia néven, melyet Balázs Jánosnak dedikált.

A zene szabadsága címet viselő emlékév idén február 9-én vette kezdetét. A virtuális nyitóeseményt a Zeneakadémia Nagyteréből közvetítették, ahol a művész egykori tanítványai: Bogányi Gergely, Dráfi Kálmán és Mocsári Károly zongoraművészek zongorajátékuk mellett idézték fel emlékeiket és azt a zenei szellemiséget, amit a mestertől útravalóul kaptak. Emellett olyan művészeket hívtak meg, akik azt a Liszt Ferenc-i örökséget képviselik, amelyből Cziffra György is táplálkozott: a romantikus gondolkodásmód és az érzelemorientált előadói eszköz.

Cziffra György pályafutásáról és életéről számos szakmunka, tudományos mű, sőt film is született, melyekből sok mindent megtudhatunk életpályájáról és mindazokról a nehézségekről, amiket a sors mért rá. A jeles zongoraművész Budapesten született 1921. november 5-én és Franciaországban hunyt el 1994. január 15-én. Nehéz sorsú cigány családból származott, de tehetsége igen korán megmutatkozott, miután rengeteget gyakorolt Jolán nővére zongoráján. Apja is segítette előrehaladását, de gyakorlásai csupán a saját rögtönzései voltak.

Nyolcévesen került be a budapesti Zeneakadémiára Dohnányi Ernő segítségével. Csodagyerekként tartották számon: tizenhárom évesen már Magyarország több nagyvárosában, sőt külföldön is koncertezett. Olyan elismert tanároktól tanulhatott, mint maga Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Ferenczy György és Kéry Szabó Imre. A Zeneakadémián el kellett kezdenie a rendszeres munkát, *„ ...meg kellett tanulnom a mesterséget, meg kellett tanulnom a zeneművek megismerését és felismerését”* – írta. Hogy családját eltartsa, a harmincas évektől éjszakai lokálokban lépett fel, származása miatt a korabeli művészvilág ugyanis nehezen fogadta be. A II. világháború idején szovjet fogságba esett, majd hazatérése után ismét arra kényszerült, hogy lokálokban lépjen fel. *„Meggörbítvén gerincemet, ismét visszasüllyedtem az éjszaka világába”* – vall önéletrajzi könyvében. A Rákosi-rendszer elől menekülve 1950-ben feleségével és kisfiával megpróbált átjutni Ausztriába, azonban elfogták. Három évre kényszermunkatáborba került és csak szabadulása után, 1956. október 22-én léphetett újra a közönség elé: Bartók II. zongoraversenyét játszotta a Zeneakadémián. *„A közönségből úgy tört ki a taps, mint az izzó láva”* – írták később a kritikusok. Sokan máig állítják, hogy ennek a hangversenynek nem kis része volt az október 23-i hangulat alakításában.

A forradalom leverése után azonban ismét menekülésre kényszerült. Zongorahangversenyével a bécsi Brahms Saalban aratta első világra szóló sikerét, innen pedig egyenes út vezetett Párizsba, Londonba és New Yorkba. Charles de Gaulle – zenekedvelő felesége kérésére – meghívta az Élysée palotába, ezután megkapta a francia állampolgárságot. André Malraux író, akkori kulturális miniszter javaslatára Senlisben telepedtek le, ahol 1966-ban elindította a Festival de la Chaise Dieu-t, valamint megvásárolta és felújíttatta a rendkívül rossz állapotban lévő, addig autójavító műhelyként használt senlisi Saint Frambourg-kápolnát, ahol koncertek sorát adta.

Cziffra repertoárja kezdetben jóval szélesebb volt, mint amennyit legsajátabb művészi terepének tekinthetett. Az a fényesen virtuóz, a romantikus nagy stílushoz kapcsolódó, szabadon mozgó és temperamentumos előadásmód, amely játékának állandó ismertetőjegye volt, leginkább Chopin és Liszt darabjaiban tetszett tökéletesen helyénvalónak. A koncertezésnél jóval egyöntetűbb kritikai sikert arató lemezfelvételei is leginkább e zenei világot jelenítették meg, kiegészülve elsősorban Schumann zongoradarabjainak izgalmas interpretációival. Cziffra átirataival Liszt nyomdokán haladva ünnepelte a zongora mindent kifejezni képes orgánumát, a zongorista fantáziáját és bravúros manuális készségét. Johann Strauss művei mellett Rossini és Verdi operái is ujjai alá kerültek, a hajdani bárzongoristai tevékenység megdicsőüléseként.

„Én bizonyára nagyon sok időt vesztegettem el, mégis, még visszanézve sincs az az érzésem, hogy pazaroltam volna. Barátaimra és ellenségeimre bízom, határozzák meg őket, hogy viszontagságaim a rossz sors következményei voltak-e vagy a tűzkeresztséget jelentették.”

A fiatal zenészek és képzőművészek támogatására 1977-ben megalapította a Cziffra Alapítványt (Foundation Cziffra), ami fiatal zenészek és képzőművészek támogatását tűzte ki céljául. Fia, ifj. Cziffra György a hetvenes évekre nagysikerű karmesterré vált, azonban korai halála beárnyékolta életének utolsó bő évtizedét: a hetvenes évek óta amúgy is ritkuló koncertfellépéseknek vége szakadt és 1981 után megjelenő lemezein is döntően már csak korábbi felvételeit adta ki újra. A küzdelmes, de diadalmas művészsors helyét a gyászát feldolgozni képtelen apa tragédiája foglalta el.

Balázs János Liszt-díjas zongoraművész pályája kezdetétől nagy figyelmet szentelt Cziffra György emlékének ápolására. 2016 februárjában hívta életre a Cziffra György Fesztivált a Nemzeti Kulturális Alap és a MOM Kulturális Központ támogatásával. A fesztivál alapküldetése, hogy a művész magas művészi színvonalú életművét, zenei és szellemi hagyatékát méltóképpen megőrizze és ápolja, illetve folytassa azt a fiatal művészeket felkaroló munkát, amely a világhírű magyar zongoraművész életében olyan nagy hangsúlyt kapott. Az a befogadó, műfajilag nyitott művészetszemlélet és innovatív munkamódszer, amellyel Cziffra György élt és dolgozott, jellemzi a fesztivált is: a klasszikus zenei koncertek mellett minden évben improvizatív és jazz estek is helyet kapnak, a rendezvénysorozat kiemelt megjelenést biztosít a fiatal művészeknek és figyelmet fordít a gyerekek klasszikus zenei műveltségének fontosságára is.

Az Emlékév célja, hogy bemutassa és tovább éltesse a világhírű zongoraművész életének és munkásságának szellemi és művészi örökségét ma is aktuális üzenetein keresztül: a magyar és európai identitást, melyek kölcsönösen táplálják egymást. Az első programok online lesznek elérhetők, egyes hangversenyek dátumai módosultak. A személyes koncertlátogatást a későbbi – rendezvényeket érintő – bejelentésektől teszik függővé a szervezők.

Forrás:
Csermák Zoltán: Cziffra hagyatéka világra szóló életmű
(www.kronikaonline.ro)
www.cziffrakozpont.hu/
https://cziffrafesztival.hu/
Kép forrása:
https://boon.hu/kultura/helyi-kultura/cziffra-gyorgy-emlekkoncert-3650474/

Nagy Éva
könyvtáros

VIKÁR TEHETSÉGPONT

Mint Tehetségpont, folyamatosan szem előtt kell tartanunk az akkreditációs elvárásoknak való megfelelést. A rendezvényszervezés és a pszichológus szakember segítségének igénybevétele bekerült a kiválósági követelmények közé. Csehné Mudri Gyöngyvér Tünde pszichológus várja tehetség-tanácsadásra az intézményünk tanulóit érintő kérdésekkel kapcsolatban a pedagógusokat, szülőket, tanulókat egyaránt (pályaorientáció, tehetség téma). A jelentkezés módja a honlapunkon olvasható a Tehetségpont menüpont alatt.

A „B" tagozatos tanulók, a versenyre készülő és a felvételiző tanulók esetében kollégáink egyéni fejlesztési tervet késztenek. Ez a munka és annak dokumentálása a Vikár Sándor Zeneiskola tehetséggondozó programjának egyik fontos eleme. Ezek a gyerekek azért „B" tagozatosok, mert érdemesek rá. Kiemelkedő tehetségük révén a tehetségazonosítás és beválogatás megtörténte után emelt óraszámban kapnak zenei képzést, versenyre és zenei pályára készülnek, mert kitartásuk, képességeik alapján érdemesek rá.

Partnereinkkel az együttműködés jegyében kötött megállapodások szerint a munka folyamatos, de idén is több közös programunk maradt el.

2020 októberében a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége az igénylésünk benyújtása után megküldte számunkra *A tehetség kézikönyve* térítésmentes kiadványát. A könyv elérhető intézményünk könyvtárában.

Intézményi szinten szervezett tanácsadás történt a tanév első felében: *pályaorientációs nap* (2020. november 24.) Valamennyi tanszakunk pedagógusai által az eseményre készített kisfilmek kiemelkedően kreatívan sikerültek, melyek jelenleg is megtekinthetők a Microsoft Teams felületen a „Tanulók" csoporton belül.

Az érdeklődők figyelmébe ajánljuk a dr. Klein Balázs pszichológus által tartott online előadás témáját: *Online tesztek a tehetségazonosításban.* Okosan használva a tesztek a tehetségazonosítás fontos eszközei lehetnek. Az utóbbi évtizedben a csoportos teszthasználat gyökeresen átalakult mind az iskolákban, mind a munkahelyeken, megszűntek a hagyományos papír-ceruza tesztek. A bemutatásra került online tesztek segítik a gyerekek különféle – esetleg az iskolában rejtve maradó – képességeinek és kompetenciáinak megismerését.

A következő linken bárki hozzáférhet a tesztekhez:

https://tehetseg.hu/onismeret-logika-szokincs-teszteld-magad

(Problémamegoldó teszt – mindenkinek!, Önismereti kérdőív – mindenkinek! , Térbeli gondolkodásteszt – mindenkinek!, Mechanikai gondolkodásteszt – mindenkinek!, Szókincsteszt – 12 éves kortól)

Intézményünkben a tehetséggondozó munka az online térben is mindennapos, hiszen pedagógusaink digitális versenyekre készítik fel tanulóinkat. Jelenleg is történnek jelentkeztetések, több esetben pedig eredményre várunk (országos, regionális versenyek): klarinét, szaxofon, furulya, hegedű, nagybőgő, klasszikus szintetizátor, zongora. Amint hírt kapunk, természetesen a szokásos módon közzétesszük tanulóink sikereit.

A tanév eddigi eredményei, amelyhez szívből gratulálunk tanulóinknak, tanárainknak és a korrepetitoroknak egyaránt!

2020. október 17-én, az Óbudai Népzenei Iskola rendezésében, a IV. Országos Tuka Zsigmond „online" Citeraversenyen a Zenekultúra Támogatásáért Alapítvány képviseletében Czuczor Ramóna a II. korcsoportban 2. díjat ért el. Felkészítő tanára: Hajdú Ágota

2020. október 17-én Berettyóújfaluban rendezték meg a „Hagyományos régiók, régiók hagyománya" XIII. Vass Lajos Népzenei Verseny középdöntőjét, melyen beküldött videó anyaggal vettek részt népzenész tanulóink. Valamennyien kiemelt arany fokozattal továbbjutottak a döntőbe.

A Zenekultúra Támogatásáért Alapítvány képviseletében szerepelt:
Czuczor Ramóna – citera,
Lipcsei Hajnalka – citera,
Gincsai Andrea Panna – ének
(Hajnalka és Panna jelenleg a Nyíregyházi Egyetem népzene szakos tanulói),
Hangpajtik énekegyüttes

A Vikár Sándor Zeneiskola növendékeként vettek részt:
Czuczor Ramóna – ének,
Deák Terézia – ének,
Gaál Blanka – ének
Felkészítő tanáruk: Hajdú Ágota
(A verseny eredetileg 2020 áprilisában került volna megrendezésre.)

XV. Országos Gitárverseny, 2021. február, debreceni területi válogató (online verseny)
Iskolánkat képviselte:
Bacskai László I. kcs.,
tanára: Olajos Gábor

X. Országos Jeney Zoltán Fuvolaverseny, 2021. február, debreceni területi válogató (online verseny)
Iskolánkat képviselték:
Bódi Fanni I. kcs.,
Toma Izabella III. kcs.,
Elek Liza Flóra IV. kcs.,
Siklódi Flóra IV. kcs.,
Szűcs Boglárka IV. kcs.

Felkészítőjük:
Subertné Palkó Mariann,
korrepetitor: Horányi Tamás

2021. február 27-én lezajlott a XX. Regionális Kürtöstalálkozóra beérkezett műsorok értékelése a Derecskei Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában.

A szakmai zsűri a következő minősítéseket ítélte oda:

Kerekes Kamilla I. kcs.
– Kiemelt Arany minősítés

Susla Lőrinc István II. kcs.
– Arany minősítés

Szilágyi Szilárd II. kcs.
– Arany minősítés

Subert Zsombor III. kcs.
– Arany minősítés

Felkészítőjük:
Zsupos Gábor, zongorán közreműködött: Horányi Tamás

A 2021. március 26-28-án Győrben digitálisan megrendezett X. Országos Maros Gábor Ütőhangszeres Szóló- és Duóversenyen intézményünket a II. korcsoportban Suller Amanda Lia képviselte.

Felkészítő tanára:
Szegeczki Bence

Szívből gratulálunk a Nyíregyházi Művészeti Szakgimnáziumba felvételt nyert növendékeinknek és felkészítő tanáraiknak!

Schmidt Lotti – gitár,
tanára: Czakó Erika

Váradi Amanda – zongora,
tanára: Pólikné Smid Ildikó

Tóth Máté – tuba,
tanára: Blága Péter

Mindhárom tanuló elmélet felkészítője Forgács Zsuzsanna tanárnő.

Tehetséggondozó munkánk kiemelt feladata a pályára való felkészítés, mely több éves szolgálatot, kitartást kíván valamennyi érintett résztvevőtől: tanuló-pedagógus-szülő. Reméljük, a felvételt nyert tanulók további tanulmányai gyümölcsöző lesz, és mindannyian helyt állnak a zenei pálya csöppet sem egyszerű, de nagyon szép világában.

Szabó Tünde Júlia
tehetségpont kapcsolattartó

Girolamo Frescobaldi – az orgonajáték virtuóza

Ezekben a napokban amikor szerény írásomat fogalmazom zord hideg uralkodik vidékünkön, ezért szívesen gondolok a kellemes éghajlatú Itáliára, ahol írásom főszereplője négyszáz évvel ezelőtt alkotó erejének tetőpontján jelentős szerepet töltött be korának és a következő korszakok billentyűs zenéjének alakulásában. **Girolamo Frescobaldi** (ejtsd Dzsirolámo Freszkobáldi) (Ferrara, 1583. szeptember 13. – Róma, 1643. március 1.) 1608 és 1643 között a római Szent Péter Bazilika orgonistája volt. A tanára a ferrarai Luzzascho Luzzaschi olasz zeneszerző és orgonista volt.

Frescobaldi korában az orgonista feladata nem volt a maihoz hasonlítható. A ma széles körben alkalmazott orgonakíséret, amit a templomi gyülekezet vagy kórus énekéhez játszanak akkor ismeretlen volt. A katolikus misén az orgonakíséretes gyülekezeti ének még nem létezett, az csak később jelent meg az ellenreformáció termékeként. A 17. század elején amikor Frescobaldi működött az orgonista feladata a misén és vesperáson az alternatim (kórus és hangszer váltakozása) előadásban az volt, hogy a kórus

gregorián énekével váltakozva úgynevezett versetto-kat (aránylag rövid orgonadarabok) játszott orgonán, valamint toccata-kat, ricercare-okat játszott ezen egyházi ceremóniák egyéb részein. Az egyházi zene mellett főúri rendezvényeken csembalistaként működött főleg világi szórakoztató zenében.

Ebben az időszakban a zongora még nem létezett, de sok egyéb billentyűs hangszer állt rendelkezésére, mint például a csembaló, virginál, spinét, klavikord, regál (kis asztali orgona), portatív (hordozható kis orgona) és persze az akkor már 800 éves múltra visszatekintő nagyobb templomi orgona. Az orgonista abban az időben sokoldalú billentyűs zenész volt, mert minden billentyűs hangszeren tudott játszani, de gyakran előfordult, hogy egyéb hangszereken is játszott, ha megélhetése ezt megkívánta. Az olasz barokk orgona jellemzően egy billentyűsorral rendelkezett, amin kézzel játszottak és nem volt pedálbillentyűzete, vagy ha mégis volt az csak a kézi billentyűzet mélyebb hangjait szólaltatta meg mechanikus szerkezet segítségével.

Giovanni Paolo Pannini (1691-1765)
A Szent Péter bazilika belső tere

Korabeli leírásokból tudjuk, hogy divat volt a szóló orgonakoncert, amelyen az orgonista általában különböző zenei témákra improvizált. Sőt többször tartottak úgynevezett **orgonaduelo**-kat (orgonapárbaj), ami azt jelenti, hogy a templom két orgonáján egyszerre két orgonista mérte össze zenei tudását. Frescobaldi európai hírnévre tett szert improvizációival és orgonára írt toccataival, ricercarjaival, fantáziáival, canzonáival. A 16. századi olaszországi gazdag művészetpártoló mecénások hívására sok németalföldi (a mai Németország nyugati része, Észak-Franciaország, Belgium, Hollandia területe) zenész (oltremontano) érkezett Itáliába, ahol a reneszánsz zenekultúra kialakításában elsődleges szerepük volt. Ez a hatás Frescobaldi életének derekán már visszafele is működött, mert olyan hírnévre tett szert, hogy most már miatta érkeztek a tanulni vágyók Olaszországba az Alpokon túlról.

A következő link segítségével *https://www.youtube.com/watch?v=qoC9bJAMK_U* egy korabeli hangszeren megszólaltatott Frescobaldi művet hallhatunk és láthatjuk az eredeti állapotban megőrzött hangszert is (Frescobaldi: Bergamasca).

(Képek forrása: internet.)

Kiss Zoltán
orgonaművész
-tanár

DÍJAK, ELISMERÉSEK - 2020, 2021

A MAGYAR MŰVÉSZETOKTATÁSÉRT DÍJ KITÜNTETTJE

TAMÁS ATTILA

A **Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége** 2020-ban ünnepelte megalakulásának 30. évfordulóját. Az egykori alapító Nemes László címzetes igazgató, a szervezet tiszteletbeli elnöke és a vele együtt gondolkodó zeneiskolai vezetők felismerték a társadalmi változások és az iskolai nevelésben szükséges újítások közötti szoros kapcsolatot. Minden gyermek számára esélyt kell adni képességeik fejlesztése érdekében a zene, majd – pár évvel később – a komplex művészeti nevelésben való részvételre. Ma hazánkban közel kétszázezer művészetekkel foglalkozó fiatal tudja: „Ritmusra és harmóniára van szükségünk" (Platón), hogy esélyünk legyen a harmonikus felnőtt életre. Ezzel is egyre közelebb jutva a kodályi gondolat megvalósításához. E tudást átadó tanárok és iskolai közösségek kiváló munkájának elismerésére alapította a **Magyar Művészetoktatásért plakettet** 2002-ben a MZMSZ a Magyar Zene- és Táncművészek Szakszervezetével.

A járvány miatt **2020 márciusában** sajnos elmaradt a jubileumi ünnepi konferencia és díjátadó ünnepség, így az elismerés tényét ősszel tudatták valamennyi díjazottal, köztük intézményünk vezetőjével is.

Tamás Attila a Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola jelenlegi intézményvezetője 2010 óta. Intézményvezetőnk Artisjus Zenei Alapítvány díjas a zenei oktatásban végzett kiemelkedő munkájáért (2007), Arany Nyírfalevél kitüntetéses a nyíregyházi diákokért végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként (2010). Megyei Príma különdíjas (Nyíregyháza kulturális és művészeti életében kifejtett kimagasló tevékenységéért, 2015), ezen kívül miniszteri elismerésben részesült az elmúlt évek tevékenysége kapcsán hivatkozva a bűnmegelőzés területén végzett kiemelkedő tevékenységére, együttműködésére (2018). 2007-től a Filharmónia Kelet-Magyarország Nonprofit Kft. szervező munkatársa. 2010 szeptemberétől a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének megyei elnökeként és országos elnökségi tagjaként végzi munkáját a szakmai szervezetben. Mesterpedagógus, 2015-től köznevelési szakértői tevékenységet lát

el. Publikációs tevékenységei közül kiemelkedik az Oktatási Hivatal felkérésére társszerzőként végzett munkája: „Alapfokú művészetoktatás – Zeneművészeti ág számára kidolgozott útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez”. Évente számos zenei témájú projekten, pályázaton vesz részt, mint kidolgozó és megvalósító, erre a tevékenységre ösztönzi kollégáit. Felkérésre versenybizottsági feladatokat lát el mind országos, mind nemzetközi versenyeken. Sikeres korrpetitori tevékenysége által több országos verseny különdíjasa. 2017 novemberétől a Móricz Zsigmond Színház zenei vezetője. Tanítványai közül többen ma már kollégái a nyíregyházi zeneiskolában, a Nyíregyházi Művészeti Szakgimnáziumban, a Miskolci Egyetemen. Munkája során mindig arra törekedett, hogy zenetanári, hangszeres előadói, oktatás- és kultúraszervezői tevékenysége egymást harmonikusan kiegészítsék.

Vezetése alatt a Vikár Sándor Zeneiskola érdemei:

2011 – Akkreditált Tehetségpont cím a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által.

2011 – Előminősített Referencia intézmény cím az Észak-alföldi Regionális Hálózatkoordinációs Központ által.

2014 – Akkreditált Tehetségpont cím a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által.

2018 – Felvételre került a Nyíregyházi Települési Értéktárba Benczi Gyula, a híres nyíregyházi cigányprímás zeneművészeti tevékenysége (*az érték gondozója Tamás Attila intézményvezető*).

2018 – Magyar Alapfokú Művészetpedagógiai Értéktár cím a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége és az Emberi Erőforrások Minisztériuma adományozása által.

2018 – Kiváló Tehetségsegítő Partnerszervezet elismerés a TÉT- Regionális Tehetségsegítő Tanács által.

2019 – Akkreditált Kiváló Tehetségpont cím a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által.

2019 – Az intézmény fennállásának 80 éves jubileuma alkalmából elismerő oklevél Tehetségpont partnerünktől a Jókai Mór Református Általános Iskolától és a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségétől.

2020 – A Vikár Sándor Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola pedagógusainak és tanulóinak kimagasló kultúraközvetítő zeneművészeti tevékenysége felvételre került a Nyíregyházi Települési Értéktárba.

MUNKÁJÁT ELISMERŐ MINISZTERI OKLEVELET KAPOTT

SZABÓ TÜNDE JÚLIA

Szabó Tünde Júlia intézményvezető-helyettes részére az intézmény vezetőjének ajánlása alapján **2020. június 7-én** Prof. Dr. Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának minisztere **kiemelkedő szakmai tevékenysége elismeréseként elismerő oklevelet** adományozott.

„Szabó Tünde Júlia intézményvezető-helyettesként 2010-től segíti iskolánk mindennapi munkáját. Az új elképzelések, a jövőkép megvalósításában nélkülözhetetlen szerepet vállalt, szakmai munkáját azóta is színvonalasan végzi. Intézményünk eredményes működése szempontjából fontos szakmai feladatainak végrehajtásában elévülhetetlen érdemeket szerzett. Kitartó munkáját ezúton is köszönöm!”

(Tamás Attila intézményvezető)

Szabó Tünde Júlia eredményességi mutatója: a tehetséggondozás területén végzett sokoldalú, elkötelezett szervező-támogató-segítő munka jellemzi, továbbá versenyek előkészítése, szervezése, lebonyolítása – kiemelten Országos Zongoraverseny, országos versenyek területi válogatói (Oktatási Hivatal, Emberi Erőforrások Minisztériuma) –, innovatív tevékenység, fejlesztések, csoportos pedagógus továbbképzések szervezése, intenzív kapcsolattartás partnerintézményekkel, program- és rendezvényszervezés.

2020 januárjától mesterpedagógus. Programját az intézményében zajló munka fejlesztésének lehetőségeire fókuszálva határozta meg.

A következő intézményi elismerések érdemi előkészítő és folyamatos munkálatait látta el:

– Előminősített Referencia intézmény cím,

– Akkreditált Kiváló Tehetségpont,

– Magyar Alapfokú Művészetpedagógiai Értéktár cím,

– Kiváló Tehetségsegítő Partnerszervezet,

– Nyíregyházi Települési Értéktár cím.